Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 3.02.2016 www.osw.waw.pl

Norweski Statoil w konkurencji z Gazpromem na litewskim rynku

Joanna Hyndle-Hussein

W końcu stycznia dwie litewskie spółki importujące gaz – państwowa Litgas (importer, dystrybutor i eksporter LNG) i prywatna Achema (producent nawozów sztucznych) – poinformowały o uzgodnieniu z norweskim Statoilem warunków dostaw LNG przez Kłajpedę. Litgas renegocjował umowę z 2014 roku – w ciągu 10 lat będzie odbierał minimum 350 mln m3 norweskiego gazu rocznie za cenę niższą niż dotąd. Achema ma w roku 2016 po raz pierwszy sprowadzić gaz LNG; dotąd kupowała gaz ziemny od Gazpromu. Według bałtyckich agencji informacyjnych, umowa ma być zawarta na rok, Achema zakupi ok. 500 mln m3 gazu LNG, czyli prawie połowę własnego zapotrzebowania. Szczegóły prowadzonych negocjacji ze Statoilem są utajnione, strony zapowiadają, że ostateczne podpisanie kontraktów nastąpi w najbliższych tygodniach.

Komentarz

- Z informacji odnoszących się do uzgodnień, a ujawnianych w mediach przez przedstawicieli Achemy i Statoilu, wynika, że współpraca tych spółek ma szansę znacząco zmienić rynek dostaw gazu na Litwę i ograniczyć pozycję dominującego Gazpromu. Achema jest największym konsumentem gazu na Litwie, na stałym poziomie ok. 1,2 mld m3 rocznie. W pozostałych sektorach gospodarki Litwy zużycie gazu szybko spada ze względu na zastępowanie gazu przez biopaliwa i energooszczędne inwestycje zastosowane w produkcji energii cieplnej z gazu. Według prognoz, Litwa zużyje w 2016 roku 2 mld m3, o ok. 500 mln m3 mniej niż w roku 2015, z czego prawie 52% sprowadzi Achema. Import norweskiego LNG przez Litgas utrzymywany na poziomie ok. 25% zapotrzebowania Litwy i nowy kontrakt Achemy sprawiają, że udział Gazpromu w rynku litewskim może się skurczyć do poziomu 50%.
- O współpracy Litgasu i Achemy ze Statoilem zadecydowała cena norweskiego gazu. Przedstawiciele obu litewskich spółek utrzymują, że jest ona niższa od ceny Gazpromu. Wieloletnie umowy Gazpromu z Achemą i państwowym litewskim importerem gazu z Rosji – Lietuvos dujų tiekimas (LDT) wygasły w roku 2015. Nowe negocjacje nie powiodły się, a Gazprom przedstawił odbiorcom bałtyckim w grudniu 2015 roku ofertę zakupu gazu z ceną na poziomie 19 euro/MWh (ok. 200 euro za 1000 m3). LTD posiada nadwyżki gazu ze starej umowy na co najmniej rok, więc nie musi przyjmować nowych warunków. Achema po raz pierwszy zdecydowała się na dywersyfikację – przyjęcie w

części warunków Gazpromu i uzupełnienie dostaw przez norweskie LNG. Według przedstawicieli państwowej Litgas oferta Statoilu zamyka się w granicach 16–20 euro/MWh (ok. 169–211 euro za 1000 m3). Możliwość dywersyfikacji dostaw gazu przez terminal LNG stanowi nie tylko zabezpieczenie samych dostaw tego surowca, ale jest też realnym, rynkowym elementem nacisku na Gazprom, który pozostaje ważnym dostawcą gazu na Litwę.

- Umowa państwowej Litgas potwierdza wolę dalszej współpracy litewskiej i norweskiej spółki zarówno przy dostawach gazu, jak i inwestycjach w rozwój nowych usług w Kłajpedzie. Obie firmy realizują obecnie wspólnie budowę nowej stacji rozdzielczej w terminalu w Kłajpedzie, pozwalającej na bunkrowanie statków oraz załadunek gazu do cystern kolejowych i dostarczanie drogą lądową surowca do obszarów, gdzie nie ma dostaw gazociągiem.